

Seuraavalle kyselytunnille 18.1.2012

Valtuustokysymys koskien kilpailun käytön periaatteiden toteutumista Helsingissä

Kaupunginhallitus on hyväksynyt Helsingin oman toiminnan kilpailuttamisen periaatteet. Periaatteiden mukaan kunkin viraston alaisten tehtävien saattamisesta kilpailuttamisen piiriin päättää kaupunginvaltuusto tilaajahallintokunnan tai keskushallinnon esityksestä. Kilpailuttamispäätös voidaan tehdä ilman valtuuston suostumusta, jos kysymyksessä on arvoltaan vähäinen hankinta ja kaupungin oma tuottajayksikkö on ilmoittanut, että sillä ei ole mahdollisuutta ottaa tarjottua tehtävää tai kohdetta hoitaakseen. Kokemukseni mukaan näistä periaatteista lipsutaan Helsingissä.

Aika ajoin hankinnasta tulee kaupunkikonsernitason merkittävä, mikäli monet virastot kilpailuttavat samaa asiaa esim. tukipalveluita. Kun esimerkiksi sosiaalivirasto, terveyskeskus ja opetusvirasto kilpailuttavat erikseen palveluidensa osia, voidaan tulkita kyseessä olevan arvoltaan vähäinen hankinta yksittäisen viraston kohdalla. Kaupunkitasolla, kokonaisuutena tarkasteltuna hankinnasta tulee merkittävämpi. Tällöin kilpailutus päätökset pitäisi mielestäni tehdä valtuustotasolla ja käytännön kilpailutus kaupungin yhteishankintayksikössä.

Myös rakentamispuolella kilpailutus on haasteellista. Kun rakennusvirasto tilaa katujen kunnossapitotyötä yksityisiltä yrityksiltä alue kerrallaan, ei kyseessä välttämättä ole kaupungin kannalta merkittävä ostopalvelun lisääminen. Kuitenkin kun tilaajavirasto lisää kilpailutuksen piiriin vuosi vuodelta alueita, hankinta kasvaa muutamassa vuodessa merkittäväksi. Ulkoistaminen lisääntyy vuosi vuodelta hivuttaen virastotason päätöksillä ilman kaupunginvaltuustokäsittelyä.

Selvittelin kilpailutustilannetta Helsingissä ja pyysin lukuja siitä, kuinka kilpailutuksen määrä on kehittynyt 2000-luvulla. Saamani vastauksen mukaan koottua tietoa kaupungin kilpailutusten määrästä ja laadusta ei ole, koska nykyisin käytössä olevat järjestelmät eivät tue tällaisen tiedon keräämistä. Ahjo tuo asiaan parannuksen siinä mielessä, että jatkossa hankinta-asiat löytyvät luokittelutunnusten avulla, mutta suoraa tietoa kilpailutusten määrästä ei Ahjokaan tule esiin tuomaan. Ilman tarkkoja lukuja kilpailutuksen käyttöä ei myöskään pystytä seuraamaan totuudenmukaisesti.

~~KYSYMIN~~
Haluan tietää, koska ja miten kaupungin oman toiminnan kilpailuttamista koskeva hankinta määritellään kaupunkikonsernitason arvoltaan niin merkittäväksi, että sen kilpailuttaminen edellyttää kaupungin valtuuston lupaa? Edelleen haluan tietää, kuinka kaupungin oman toiminnan kilpailuttamisen periaatteiden toteutuminen varmistetaan, ja kuinka toteutumisen seuranta tullaan järjestämään tulevaisuudessa?

30.11.2011

Mirka Vainikka

HELSINGIN KAUPUNGIN KIRJAAMO HELSINGFORS STADS REGISTRATORSKONTOR	
Saapunut/Inkommit	
1.12.2011	
Dnro/Dnr	HEK 2011-009358
Tohtävöluokka Uppgiftsclass	00 00 03

3

Vastaus vt Mirka Vainikan kysymykseen koskien kilpailun käytön periaatteiden toteutumista Helsingissä

HEL 2011-009358 T 00 00 03

Rakennus- ja ympäristötointa johtavan apulaiskaupunginjohtajan vastaus

Valtuutettu Mirka Vainikka kysyy, koska ja miten kaupungin oman toiminnan kilpailuttamista koskeva hankinta määritellään kaupunkitasolla arvoltaan niin merkittäväksi, että sen kilpailuttaminen edellyttää kaupunginvaltuuston lupaa. Edelleen valtuutettu Vainikka kysyy, kuinka kaupungin oman toiminnan kilpailuttamisen periaatteiden toteutuminen varmistetaan, ja kuinka toteutumisen seuranta tullaan järjestämään tulevaisuudessa

Vastauksena esitettyyn kysymykseen totean seuraavaa:

Kysymys siitä, koska ja miten kaupungin oman toiminnan kilpailuttamista koskeva hankinta määritellään kaupunkikonsernitasolla arvoltaan niin merkittäväksi, että sen kilpailuttaminen edellyttää kaupunginvaltuuston lupaa, on luonteeltaan lähinnä toimintapoliittinen ja liittyy kaupungin sisäisten toimintojen järjestämiseen.

Kaupunginhallitus on 11.2.2008 (170 §) päättänyt kaupungin oman toiminnan kilpailuttamisen periaatteista. Päätöksen mukaan kaupungin itse hoitamien tehtävien saattamisesta kilpailuttamisen piiriin päättää kaupunginvaltuusto tilaajahallintokunnan tai keskushallinnon esityksestä. Ennen päätöksentekoa tulee selvittää kyseisen toimialan markkinoiden toimivuus, arvioida kilpailuttamisen kohteeksi joutuvan kaupungin yksikön kilpailukyky, arvioida kilpailuttamisen avulla saavutettavat hyödyt ja kilpailuttamisen kustannukset sekä arvioida kilpailuttamisen vaikutukset kaupungin oman tuottajayksikön arvoon.

Ilman kaupunginvaltuuston suostumusta voidaan kilpailuttaa arvoltaan vähäinen hankinta edellyttäen että kaupungin oma tuottajayksikkö on ilmoittanut, ettei sillä ole mahdollisuutta ottaa tarjottua tehtävää tai kohdetta hoitaakseen. Samoin kaupunginvaltuuston suostumuksesta voidaan kilpailuttaa hankinta, jos ei ole käytettävissä muuta vaihtoehtoa kuin sen hankkiminen ulkopuolelta.

Oman toiminnan kilpailuttamisen periaatteet koskevat sekä kuntalaisille annettavia palveluja että kaupungin sisäisiä palveluja ja materiaalitöitä. Toimintaohjeissa ei ole euromääräisiä määrittelyitä siitä, mitä tarkoitetaan arvoltaan vähäisellä hankinnalla taikka miten tällainen

hankinta muutoin tulisi määritellä. Kilpailuttamisen käytännön toteuttaminen jää toimintaohjeen mukaan kunkin hallintokunnan vastuulle.

Hankintakeskus käy parhaillaan hankintastrategiassa määritellyn toimenpideohjelman mukaisia kehittämisneuvotteluja yhteistyössä eri hallintokuntien kanssa. Näissä neuvotteluissa laaditaan kunkin hallintokunnan kanssa vuositason hankintasuunnitelma, jossa muun muassa sovitaan hankintatoiminnan työnjaosta hankintakeskuksen ja hallintokunnan kesken. Tällä tavoin pyritään yhtenäistämään hankintakäytäntöjä ja optimoimaan hankintatoimintaa kaupungin organisaatiossa.

Hankintastrategian mukaisesti myös yhteishankittavien tuotteiden ja palveluiden lista tulee uudistettavaksi, mikä osaltaan vaikuttaa samansuuntaisesti kuin muut kaupungin hankintojen yhtenäistämistä kehittävä toimenpiteet. Lisäksi hankintojen strategista ohjausta kehitetään ja hankintasopimusten ulkopuolelle ohjautuvien hankintojen valvontaa tehostetaan.

Oman toiminnan kilpailuttamisen periaatteiden toteutumisen seuranta edellyttää järjestelmällistä hankintojen seuranta ja raportointia. Hankintakeskus on tehnyt yhteistyössä Affecto Oy:n kanssa esiselvityksen hankintojen raportoinnin kehittämishankkeesta. Hankintojen seuranta tulee tehostamaan osaltaan myös sähköinen kilpailutusjärjestelmä, jonka hankintakeskus ottaa käyttöönsä vuoden 2012 aikana. Kaikkien näiden toimien tavoitteena on yhtenäistää ja tehostaa hankintakäytäntöjä koko kaupungin tasolla ja koko kaupunkiorganisaation ja kuntalaisten hyödyksi.

Lisätiedot

Erja Saarinen, apulaiskaupunginsihteeri, puhelin: 310 36102
erja.saarinen(a)hel.fi

Päätöshistoria

[Hankintajohtaja 5.1.2012](#)

[14.12.2011 Lausunto annettu](#)